

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО МАЙЧИН РОМСКИ ЕЗИК ЗА VII КЛАС ИЛИ ЗА СЕДМА ГОДИНА НА ОБУЧЕНИЕ
(ИЗБИРАЕМИ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ И/ИЛИ ФАКУЛТАТИВНИ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ)

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Учебната програма по ромски език за VII клас или за седма година на обучение е изградена на съвременни методически принципи и развива интегрирано четирите речеви умения: слушане, говорене, четене и писане. Обучението е насочено към овладяване на основни знания, умения и отношения, свързани с общуването и с изграждането на комуникативни компетентности на ученика.

Тематичните области, езиковите средства и речевите дейности в програмата са ориентирани към интересите, възрастта и опита на учениците. Богатият езиков материал, представен чрез разкази, стихотворения, приказки, народни песни и поговорки, поставените задачи способстват за осмислянето на обучението, реализират и усъвършенстват познанията по ромски език. Особено ценен и резултатен в това отношение е комуникативно-действиен подход. Важен момент в практическото овладяване на езика са часовете по сравнително езикознание, които е нужно да бъдат насочени към връзките и отликите между различните ромски диалекти, към генетичния код на ромския език и неговото място в индоевропейското езиково семейство.

Тази учебна програма осигурява възможност за изучаване на учебния предмет *майчин език* в зависимост от годината на обучение за ученици извън VII клас при условията на Закона за предучилищното и училищното образование.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови знания
I. АЗ И ДРУГИТЕ <ul style="list-style-type: none"> • Приятелство без граници • Моите интереси • Задължения и отговорности 	<p>СЛУШАНЕ Ученикът разбира посланията на автора, свързани с основни човешки ценности. Ученикът може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разбира общо съдържание на текстове (вкл. съобщения, разкази, анекдоти и др.) • Разбира проведените диалози в час; конкретни подробности в кратки, несложни текстове по предвидените тематични области; • Репликира уместно и работи в групи; • Възприема обясненията на учителя и репликите на своите съученици и изразява отношението си към героите и случката. • Извлича информация от кратки обяви за театрални постановки, художествени изложби, отбелязване и честване на събития; • Открива и обособява последователността на епизодите в текстове; • Разбира и определя граматическите категории; • Разбира основна лексика и изрази, свързани с изучаваните теми; • Разграничава и употребява в устната реч видове изречения по цел на изказване; • Трансформира изреченията по цел на изказване от един вид в друг; • Разграничава различни по жанр произведения на художествен текст. 	<p>ГРАМАТИКА</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Местоимения <ul style="list-style-type: none"> - Лични и показателни - Въпросителни и - Относителни - Отрицателни 2) Съществително име <ul style="list-style-type: none"> - Вид и число - Членуване (определителен и неопределителен член) 3) Прилагателно име <ul style="list-style-type: none"> - Сравнителна и превъзходна степен на прилагателните имена 4) Числителни имена
II. СВЕТЪТ ОКОЛО МЕН <ul style="list-style-type: none"> • Моята бъдеща професия • Ваканция и пътуване 	<p>Ученикът се отнася с уважение към мнението на другия.</p>	
III. МОЕТО ВСЕКИДНЕВИЕ <ul style="list-style-type: none"> • Хоби и свободно време • Спорт и здравословно хранене • Пазаруване и мода 	<p>ЧЕТЕНЕ Ученикът може:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Да разбира общото съдържание и конкретни подробности от кратки несложни текстове, свързани с изучаваните тематични области; • Да извлича основна информация, да открива темата и да разграничава съществените моменти в текстове, свързани с изучаваните тематични области; • Да открива конкретна информация; 	

<p>IV. АЗ И ПРИРОДАТА</p> <ul style="list-style-type: none"> • Природни забележителности в България, съвременна и историческа Индия • Туризм и околна среда 	<ul style="list-style-type: none"> • Да разбира кратки писма, покани и други съобщения и изразените в тях намерения и чувства; • Да разбира указания за изпълнение на учебни дейности; • Да поставя въпроси по дадена тема; • Да създаде кратък текст по дадена опора с помощта на учителя. <p>ГОВОРЕНЕ При диалогична реч Ученикът:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Бройни и редни. Числата до 1000 и милион <p>5) Глагол</p> <ul style="list-style-type: none"> - Спомагателен глагол. - Глаголни времена
<p>V. СВЕТЪТ, БЪЛГАРИЯ И ИНДИЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Езици и култури • Празници, традиции, обичаи, международни исторически и съвременни събития, свързани с културата и спорта. • Исторически забележителности <p>В определени уроци да има елементи и/или рубрика за културата на ромите, както и интегрирани</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Общува в обичайни ситуации, които изискват пряк обмен на несложна информация по изучаваните тематични области; • Може да установява контакт, да търси и да дава информация, да изказва мнение и идеи при изпълнение на обичайни задачи и дейности по изучаваните тематични области; • Може да участва в разговор за решаване на преките си потребности с кратки и несложни реплики; • Познава празниците от ромския календар; • Разбира въпросите, указанията и съобщенията на учителя и реплики на своите съученици; • Владее и използва подходящи и разнообразни езикови форми, речево поведение и регистър на общуване; <p>При монологична реч Ученикът:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разказва кратки случки, събития и преживявания от миналото и настоящето, описва хора, предмети, животни, исторически и географски местности, свързани с изучаваните теми; • Изразява съгласие и несъгласие; • Разказва накратко за своето всекидневие и бъдещи намерения, за интересите и предпочитанията си, за професиите на роднини и познати, кратки истории и 	<p>6) Наречие</p> <ul style="list-style-type: none"> - За начин - За време <p>7) Изречения</p> <ul style="list-style-type: none"> - Просто и сложно изречение - Словоред - Словообразуване <p>ЛЕКСИКА Включва основни лексикални единици, необходими за несложна комуникация по предвидените от програмата тематични области.</p> <p>Включват се елементи от речевия етикет: поздрав,</p>

<p>въпроси и теми от областта на гражданското образование и устойчивото развитие. Да има активно приложение на информационните технологии в урочната дейност. Изкуствата и технологиите да са представени в дейностите.</p>	<p>случки от живота си по зададени опорни точки или по илюстративен материал, прави предположения за бъдещето;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Може да изпълни поставените задачи от учебната тетрадка. <p>ПИСАНЕ Ученикът може:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Да попълва формуляр с лични данни; • Да пише правилно под диктовка; • Да пише кратки съобщения и бележки от изучаваните тематични области; • Да пише кратко писмо/електронно писмо с цел покана, молба, изразяване на благодарност, извинение, използвайки несложни изрази и връзки; • Да предава в съкратен вид и със свои думи съдържанието на прочетен текст; • Да прави писмен превод от ромски на български и обратно, сравнява превода с оригинала; • Да създава кратък несложен текст, свързан с изучаваните тематични области, като използва опори и речник, с обем до 80 думи. 	<p>обръщение, представяне, запознаване, сбогуване, извинение, съгласие, несъгласие, благодарност, молба, покана, поздравление, пожелание за празници.</p>
---	---	---

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА УЧЕБНИТЕ ЧАСОВЕ ЗА ГОДИНАТА

Годишен брой часове за изучаване на учебния предмет в VII клас или през седмата година на обучение в избираемите учебни часове и/или факултативните учебни часове – 72.

Препоръчително разпределение на часовете

За нови знания	50%
За упражнения, преговор, обобщение и практически дейности	45%
За диагностика на входно, междинно и изходно ниво	5%

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

В началото на учебната година се организира тестово изпитване за установяване на входното ниво, а в края на учебната година - на изходното ниво. Напредъкът на всеки ученик се проследява въз основа на писмени и устни форми на проверка. Оценкаването на

самостоятелните писмени работи, които са изпълнени в рамките на един учебен час, се извършва по предварително установени критерии за оценка. Оценката е с качествен показател.

Текущи оценки за учебен срок	
Устни изпитвания и участие в работа в клас	минимум 1 оценка
Домашни работи	минимум 1 оценка
Работа по проекти	1 оценка

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Обучението по майчин ромски език в VII клас или през седмата година на обучение дава възможност ученикът:

- Да развие езикови, социокултурни и ключови компетентности;
- Да прилага на практика ромския език: да чете, да разбира устна реч, да общува, да се изразява в писмена и устна форма;
- Да изгради положително отношение към изучаването и на ромския език, култура и традиции.

КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ	ДЕЙНОСТИ И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ
<i>Умения за общуване на чужди езици</i>	Осмисляне на отделни граматически категории, развиване на усет за правилен избор на езикови форми, подходящи за конкретен контекст. Връзка с учебни предмети: български език и литература, чужд език.
<i>Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите</i>	Дейности за запознаване с основни математически действия и с основни принципи и методи на природните науки и технологиите, както и отражението им върху природната среда. Връзка с учебни предмети математика и човекът и природата, география и икономика.
<i>Дигитална компетентност</i>	Използване на електронни средства.
<i>Умения за учене</i>	Натрупване на знания и опит за осъзнаване на потребност от мотивирано учене и необходимост от постоянно самоусъвършенстване чрез: <ul style="list-style-type: none"> • Ролеви игри и симулации; • Самостоятелни задачи, отговарящи на индивидуалните интереси на учениците; • Работа по проекти;

	<ul style="list-style-type: none"> • Дидактически игри; • Извънкласни дейности (изложби, училищни и извънучилищни проекти, представления, тържества и др.); • Използване на съвременни и класически средства за обучение: аудио и мултимедийни материали, печатни материали, електронно обучение (образователен софтуер, онлайн ресурси). <p>Връзка с всички учебни предмети.</p>
<i>Социални и граждански компетентности</i>	<p>Участие в екипни проекти и индивидуални дейности, възпитаване в норми на поведение и изграждане на ценностна система и гражданско самосъзнание.</p> <p>Връзка с учебен предмет история и цивилизация.</p>
<i>Инициативност и предприемчивост</i>	<p>Работа в екип и изпълнение на индивидуални задачи, приучаване към спазване на срокове, развиване на новаторско мислене и възприемане на нови идеи.</p> <p>Връзка с учебен предмет технологии и предприемачество.</p>
<i>Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество</i>	<p>Дейности за опознаване на собствената култура в контекста на световното културно наследство, като ученикът активно участва в дейности (тържества, празници и др.), посветени на България и на ромите, развитие на креативност.</p> <p>Връзка с учебни предмети история и цивилизации, български език и литература, музика и изобразително изкуство.</p>
<i>Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт</i>	<p>Дейности, формиращи навици за водене на здравословен начин на живот при съответните теми в обучението по майчин ромски език.</p> <p>Връзка с учебни предмети човекът и природата, история и цивилизация, музика и физическо възпитание и спорт.</p>

Забележка: Посочените дейности са примерни и не изчерпват възможностите за изграждане на междупредметни връзки.